

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **G. I. L., R.**, proti žalovanému **J. J.**, **D. o zaplatenie 109 976,43 Eur (3 313 149,99 Sk)**, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 3.marca 2004, č. k. 32 Cb 92/1998-158, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 3. marca 2004, č. k. 32 Cb 92/1998-158 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo dňa 03. 03. 2004, č. k. 32 Cb 92/1998-158 návrh žalobcu zamietol. Žalobcu zaviazal nahradiť žalovanému trovy konania 164 599 Sk na účet jeho právneho zástupcu JUDr. V. M. do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Ďalej žalobcu zaviazal zaplatiť štátu na účet Krajského súdu v Banskej Bystrici 31 516,-- Sk ako doplatok na súdnom poplatku a 622,50 Sk ako náhradu trov znaleckého dokazovania do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že návrhom podaným na súd dňa 10. 11. 1998 si pôvodný žalobca S. S., a. s.. Mestská pobočka L. uplatnil proti žalovanému právo na zaplatenie 1 894 916,20 Sk s 29% úrokom z omeškania zo sumy 804 004,-- Sk od 01. 11. 1998 do zaplatenia a zo sumy 648 761,60 Sk od 05. 11. 1998 do zaplatenia. Ide o právo na plnenie z úverovej zmluvy č. 414-8126955-159-1 zo dňa 15. 07. 1994, pričom suma 804 004,-- Sk predstavuje zostatok nesplateného úveru, suma 648 761,10 Sk nezaplatené zmluvne dohodnuté úroky, suma 441 791,10 Sk nezaplatené úroky z omeškania a čiastka 360,-- Sk sadzobníkové poplatky. Pôvodný žalobca podaním zo dňa 24. 05. 2001, doručeným súdu prvého stupňa dňa 20. 06. 2001, súdu oznámil, že zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 28. 06. 2000 postúpil

pohľadávku, ktorá je predmetom tohto sporu, podľa § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka postupníkovi S. K., a. s., B. Vzhľadom k tomu, že na strane žalobcu došlo na základe singulárnej sukcesie k právnemu nástupníctvu, súd prvého stupňa ďalej v konaní pokračoval s právnym nástupcom pôvodného žalobcu, ktorým je S. K., a. s., B., bez toho, aby bolo o tom potrebné rozhodnúť samostatným uznesením. Vykonaným dokazovaním súd prvého stupňa zistil, že S. S., a. s., v B., pobočka v L., ako právny predchodca žalobcu, uzavrela dňa 15. 07. 1994 so žalovaným úverovú zmluvu č. 414-8126955-159-1 podľa § 497 Občianskeho zákonníka. Predmetom a účelom úverovej zmluvy v zmysle jej článku I. bolo poskytnutie úveru na dlhodobý úver rozvojový - reúver v sume 1 317 450,-- Sk pri úrokovej sadzbe + 4% nad základnú sadzbu ročne s lehotou splatnosti do 30. 05. 2000, pričom úver mal byť poskytnutý a čerpaný do 31. 07. 1994. Z hľadiska uzavretej úverovej zmluvy zo dňa 15. 07. 1994, súd nezistil žalovaným namietanú jej neplatnosť podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka, pretože tento právny úkon svojím obsahom a účelom neodporuje zákonu, ani ho neobchádza a nie je možné kvalifikovať ho ako taký, ktorý by sa prial dobrým mravom. Podaním zo dňa 21. 08. 2002 žalobca rozšíril svoj návrh na sumu 3 313 149,99 Sk, ktorá pozostáva z istiny 1 243 149,40 Sk, z úrokov vo výške 2 069 635,99 Sk a na poplatkoch 360,-- Sk. Súd túto zmenu návrhu pripustil uznesením na pojednávaní konanom dňa 05. 11. 2002, a to v súlade s ust. § 95 ods. 1 O. s. p. Žalobca v prílohe podania zo dňa 05. 11. 2002, predložil súdu doklad, preukazujúci čerpanie finančných prostriedkov žalovaným (č. 1. 103 spisu), ktorý mal byť podpísaný žalovaným. Jedná sa o doklad zo dňa 15. 07. 1994. Vzhľadom k tomu, že žalovaný na pojednávaní konanom dňa 10. 12. 2002 poprel, že by bol predmetný doklad podpísal, súd uznesením zo dňa 07. 05. 2003 ustanovil vo veci znalkyňu z odboru písomoznalstvo – ručné písmo PhDr. R. J., za účelom posúdenia, či podpis na origináli dokladu o čerpaní úveru v sume 1 317 449,40 Sk zo dňa 15. 07. 1994 je pravým podpisom žalovaného. Zo záverov znaleckého dokazovania vyplynulo, že podpis na predmetnom doklade nie je vlastnoručným podpisom žalovaného J. J., ale tento podpis bol graficky stvárnený z voľnej ruky iným pisateľom. Účastníci konania závery znaleckého dokazovania nespochybnili. Tým mal súd prvého stupňa preukázané, že žalovaný úver vo výške uvedenej v úverovej zmluve nečerpá. Žalobca v podaní zo dňa 16. 02. 2004 zotrval na podanom návrhu. Poukázal na pôvodný úverový vzťah medzi S., a. s. a bratom žalovaného Z. J., s ktorým bola dňa 02. 07. 1992 uzatvorená úverová zmluva č. 78-60551-5, na základe ktorej mu bol poskytnutý úver vo výške 1 000 000,-- Sk, ktorý však riadne a včas nesplácal. Ďalej žalobca uviedol, že do podania žaloby žalovaný uhradil

na plnenie svojho záväzku 430 632,70 Sk, čo sa podľa ust. § 323 ods. 2 v spojení s ust. § 407 Obchodného zákonníka považuje za uznanie záväzku. Súd prvého stupňa s poukazom na ust. § 497 Obchodného zákonníka zdôraznil, že úverová zmluva č. 414-8126955-159-1 zo dňa 15. 07. 1994 bola veriteľom naplnená poskytnutím reúveru žalovanému a Obchodný zákonník nepozná inštitút reúveru, pričom zo samotného významu tohto pojmu možno dôvodiť, že by sa malo jednať o obnovenie úveru poskytnutého pôvodnému dlžníkovi a nie inej osobe, v danom prípade žalovanému. Súd poukázal na to, že pokiaľ by chcel veriteľ vyvolať povinnosť žalovaného plniť za niekoho iného, k takémuto záväzku žalovaného by mohlo dôjsť prevzatím dlhu podľa ust. § 531 Občianskeho zákonníka. Existenciu zmluvy o prevzatí dlhu žalovaným za svojho brata Z. J. súd v konaní nezistil. Vzhľadom k tomu, že veriteľ neposkytol úver 1 317 449,40 Sk v prospech žalovaného, tomuto nevznikla povinnosť na zaplatenie žalovanej sumy, preto súd podaný návrh zamietol. Z tohto dôvodu nepovažoval za potrebné vykonať dokazovanie výsluchom svedkov, navrhnutých žalobcom na okolnosti procesu uzatvárania úverovej zmluvy so žalovaným, pretože by nemali vplyv na právny záver súdu v tejto veci. Výrok o trovách konania sa zakladá podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie žalobca s poukazom na ust. § 205 ods. 2 písm. b/, c/, d/ a f/ O. s. p. Žalobca má za to, že súd prvého stupňa sa pri hodnotení dôkazov dôsledne neriadil ust. § 132 O. s. p., nakoľko z vykonaných dôkazov je zrejmé, že k poskytnutiu prostriedkov zo strany hmotnoprávneho predchodcu žalobcu na úverový účet žalovaného skutočne došlo, a to na základe úverovej zmluvy. Súd pritom vychádzal zo skutkového zistenia, že úverová zmluva bola medzi účastníkmi uzavretá platne, s čím sa žalobca stotožňuje. S poukazom na žiadosť o poskytnutie reúveru, žalobca súhlasí s názorom súdu prvého stupňa, že pojem „reúver“ nie je zákonom definovaný, avšak nestotožňuje sa s názorom súdu, že v prípade „reúveru“ sa vždy striktne musí jednať o obnovenie úveru pôvodným dlžníkom. Podľa odvolateľa žiadne zo zákonných ustanovení nebráni tomu, aby bol úver poskytnutý na splnenie dlhu, a to nielen toho komu sa úver poskytuje, ale prípadne aj tretej osoby, ktorý vznikol poskytnutím iného predchádzajúceho úveru, pričom nie je ani rozhodujúce, či tento predchádzajúci úver poskytol terajší poskytovateľ úveru alebo niekto iný. Odvolateľ zdôraznil, že pri riešení záväzku z pôvodnej úverovej zmluvy mali zainteresované strany viacero možností, preto záviselo výlučne na ich slobodnom rozhodnutí akou formou pristúpia k usporiadaniu svojich vzájomných vzťahov. Hodnotenie postupu zvoleného riešenia, pre ktorý sa zainteresované strany rozhodli, podľa názoru žalobcu

neprináleží súdu, a preto je aj jeho zdôvodnenie v tomto smere právne irelevantné. V danom prípade nemohlo dôjsť k reálnemu (hotovostnému) vyplateniu ďalších finančných prostriedkov žalovanému v zmysle uzavretej úverovej zmluvy č. 414-8126955-1, ale len k ich odúčtovaniu z otvoreného úverového účtu žalovaného, z ktorého boli odúčtované na úhradu pôvodného záväzku z úverovej zmluvy č. 78-60551-5. Tým zanikol pôvodný záväzok zo zmluvy č. 78-60551-5 Z. J. splatením a žalovanému vznikol nový úväzok zo zmluvy č. 414-8126955-1. Na tejto skutočnosti nič nemení ani výsledok znaleckého dokazovania, podľa ktorého podpis „J. J.“ uvedený na doklade o čerpaní úveru zo dňa 15. 07. 1994 nie je podpisom žalovaného, nakoľko tento záver nijako nepreukazuje, že hmotnoprávny predchodca žalobcu neposkytol žalovanému podľa úverovej zmluvy č. 414-8126955-1 zo dňa 15. 07. 1994 žiadne finančné prostriedky. Týmto postupom podľa odvolateľa súd prvého stupňa vyhodnotil vykonané dôkazy v rozpore s ust. § 132 O. s. p. Odvolateľ ďalej uviedol, že žalobca v konaní navrhol vykonať aj ďalšie dôkazy, a to výpismi z pôvodného úverového účtu Z. J. a výpoveďami svedkov Ing. Š. T. a Ing. Z., pracovníkmi Mestskej pobočky S., a. s. v L. Dokazovaním ohľadom formy žiadosti poskytnutia finančných prostriedkov sa súd vôbec nezaoberal a navrhnuté dôkazy odmietol vykonať s odôvodnením, že by nemali vplyv na právny záver v tejto veci. Podľa odvolateľa súd prvého stupňa vo vyhotovení rozhodnutia bez dostatočného objasnenia vyvodil záver, že žalovaný úver nečerpal, z ktorého dôvodu je rozhodnutie nejednoznačné. Odôvodneniu žalobca vytkol aj tú skutočnosť, že sa v ňom súd prvého stupňa vôbec nezaoberal námietkou žalobcu, že žalovaný uznal svoj záväzok formou platenia úrokov, čo zakladá v zmysle ust. § 323 Obchodného zákonníka právnu domnienku existencie záväzku, a že k spochybňovaniu svojho záväzku pristúpil žalovaný až po podaní žaloby na súd. V súvislosti s poskytnutím úveru formou odúčtovania finančných prostriedkov z úverového účtu žalovaného za účelom uhradenia predchádzajúceho úveru tretej osoby, poukázal odvolateľ na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Obdo V 47/2001. Vzhľadom na uvedené, odvolateľ je toho názoru, že súd prvého stupňa dostatočne neprihliadol na skutočnosti, ktoré boli preukázané a vyplynuli z dokazovania a prednesov účastníkov, s prihliadnutím na čo nesprávne vyhodnotil vykonané dokazovanie a dospel k nesprávnym skutkovým záverom, v dôsledku čoho pri otázke posúdenia poskytnutia plnenia podľa uzavretej úverovej zmluvy, sa súd dopustil nesprávneho skutkového a právneho posúdenia veci. Konanie je podľa odvolateľa zároveň postihnuté aj inou vadou, nakoľko vychádza z neúplného zisteného skutkového stavu, pričom súd nevykonával dôkazy navrhnuté navrhovateľom, čo malo za následok nesprávne rozhodnutie

vo veci. Odvolateľ namietol aj výšku priznaných trov právneho zastúpenia, nakoľko v písomnom vyhotovení rozhodnutia vypadla časť textu, ktorá skutočnosť je podľa odvolateľa dôvodom na zrušenie výroku o náhrade trov konania pre jeho nepreskúmateľnosť podľa ust. § 221 ods. 1 písm. c/ O. s. p. Vzhľadom na uvedené, odvolateľ navrhuje napadnuté rozhodnutie zmeniť a návrhu vyhovieť v plnom rozsahu, alternatívne napadnuté rozhodnutie zrušiť v celom rozsahu a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal odvolanie žalovaného podľa ust. § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O. s. p., bez nariadenia pojednávania a v medziach dôvodov odvolania a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Predmetom konania je právo žalobcu voči žalovanému na zaplatenie spornej čiastky 109 976,43 Eur z titulu nesplateného úveru.

Z obsahu spisu sa zisťuje, že právny predchodca žalobcu S. S., a. s., B., uzavrela dňa 15. 07. 1994 so žalovaným úverovú zmluvu č.414-8126955-159-1, ktorou sa zaviazala poskytnúť žalovanému úver na dlhod. úver rozvojový-reúver vo výške 1 317 450,-- Sk pri úrokovej sadzbe 4% nad základnú sadzbu. Žalovaný sa zaviazal úver používať na dohodnutý účel a úver splatiť v stanovenej sume s dohodnutou úrokovou sadzbou a v lehote splatnosti 30. 05. 2000.

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom žalobu zamietol, pričom vychádzal zo skutočnosti, že žalobca neposkytol peňažné prostriedky v prospech žalovaného. Mal za to, že Obchodný zákonník inštitút reúveru nepozná, z ktorého samotného významu tohto pojmu možno dovodiť, že ide o obnovenie úveru poskytnutého pôvodnému dlžníkovi a nie inej osobe, teda v danom prípade žalovanému. Pokiaľ žalobca chcel vyvolať povinnosť žalovaného plniť za niekoho iného, mohlo k takémuto záväzku dôjsť len prevzatím dlhu, ktorá skutočnosť nenastala. Na základe uvedeného dospel k záveru, že žalovanému nevznikla povinnosť na zaplatenie žalovanej sumy, pretože žalobca úver neposkytol v prospech žalovaného.

Uvedený záver súdu prvého stupňa je nesprávny a nemá oporu v právnom predpise.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo svojom rozhodnutí č. k. Obdo V 47/2001 judikoval, že ust. § 497 Obch. zák., ani ďalšie ustanovenia o úverovej zmluve bližšie neupravujú spôsob, akým sa majú peňažné prostriedky dlžníkovi poskytnúť a ponechávajú v tomto účastníkovi úplnú zmluvnú voľnosť. Výraz poskytnutie v prospech dlžníka nevyžaduje pre naplnenie úverového vzťahu priame plnenie dlžníkovi v hotovosti alebo bezhotovostné plnenie na jeho účet v peňažnom ústave. Plnenie v prospech dlžníka môže mať aj formu plnenia záväzkov dlžníka priamo jeho veriteľovi v hotovosti alebo na jeho účet v peňažnom ústave. Ak úver poskytuje peňažný ústav, nič nevylučuje, aby to bol účet v ňom vedený.

Rovnako žiadne z ustanovení zákona, ktoré upravuje úverovú zmluvu, ničím neobmedzuje účel, na ktorý by bolo možné úver poskytnúť. Žiadne zákonné ustanovenie nebráni tomu, aby bol úver poskytnutý na splnenie dlhu toho, komu sa poskytuje alebo tretej osoby, ktorý vznikol poskytnutím iného, predchádzajúceho úveru.

Vychádzajúc z uvedeného rozhodnutia, s ktorým sa Najvyšší súd Slovenskej republiky stotožňuje aj v tomto konaní, možno uzavrieť, že súd prvého stupňa nesprávne konštatoval, že záväzok žalovaného mohol byť založený len pristúpením k dlhu tretej osoby a že úver nebol poskytnutý v prospech žalovaného.

Z obsahu spisu je zrejmé, že žalovaný dňa 20. 05. 1994 požiadal právneho predchodcu žalobcu o poskytnutie reúveru (pôvodný úver poskytnutý Z. J.), za ktorým účelom uzavrel s právnym predchodcom žalobcu aj predmetnú úverovú zmluvu.

Pokiaľ poskytnutý úver bol použitý v súlade so zmluvou bezhotovostnou formou na splatenie dlhu tretej osoby, došlo v takom prípade i k naplneniu predmetnej úverovej zmluvy, a teda aj k poskytnutiu peňažných prostriedkov v prospech žalovaného.

K otázke pristúpenia k dlhu sa žiada tiež uviesť, že súd prvého stupňa opomenul, že dlžník v zmysle § 331 a nasl. Obch. zák. môže svoj dlh splniť aj prostredníctvom tretej osoby,

ktorá za tým účelom môže uzavrieť úverovú zmluvu, z ktorej je voči svojmu veriteľovi zaviazaná.

Keďže súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, pre ktorý dôvod nedostatočne zistil skutkový stav, Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici podľa § 221 ods. 1 písm. h/ a ods. 2 O. s. p. zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

Pretože v predmetnom odvolacom konaní Najvyšší súd Slovenskej republiky pokračoval po skončení konkurzu vyhláseného na majetok žalovaného, v ktorom pohľadávka žalobcu bola zistená, bude sa súd prvého stupňa v ďalšom konaní zaoberať aj otázkou prípadného uspokojenia dlhu v konkurznom konaní.

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 27. marca 2012

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová